

Gent Gran Activa

Taula 8.1
Construïm societat
La contribució social de la gent gran

Participants:

Ferran Ariño, FATEC
Mercè Mas, AMG
Julio Pérez, Institut Estudis Envel·liment

Mercè Mas, Presidenta de l'AMG

Les Persones Grans, ciutadans de ple dret, amb drets i deures.

Canvis qualitius i de rol en la vellesa

- Necessitat de difondre la cultura d'una nova vellesa.
- Formació i aprenentatge al llarg de tot el cicle vital.
- Diferents conceptes d'envellir bé i de vida activa.
- Redacció d'una carta de drets i deures i la seva relació amb la contribució social de la Gent Gran.

Nivells de necessitats de la piràmide de Maslow i la seva satisfacció mitjançant drets i deures.

Té sentit una carta de drets i deures específica de la GG. Després de més de mig segle de la Declaració Universal dels Drets Humans ?

Aparició i origen de cartes de drets de la GG. a tot el mon desenvolupat.

La gent gran de Catalunya creu en la necessitat de tenir una carta específica per el seu col·lectiu i la seva redacció es un encàrrec específic del IV Congrés de la Gent Gran de Catalunya.

La Carta de Drets i Deures de la Gent Gran de Catalunya, promoguda pel **Departament de Benestar i Família de la Generalitat de Catalunya** i pel **Consell de la Gent Gran de Catalunya**, neix com a compliment dels compromisos presos a partir del **4t Congrés Nacional de la Gent Gran de Catalunya**, de les recomanacions del Llibre Blanc de la Gent Gran Activa i el Llibre Blanc de la Gent Gran amb Dependència en sintonia amb les indicacions i els objectius plantejats al Pla Estratègic de la Segona Assemblea Mundial de l'Envelliment.

Procés metodològic

Partint d'aquests antecedents i dels Acords del Ple del CONSELL DE LA GENT GRAN DE CATALUNYA celebrat el 27 de febrer del 2003; en compliment dels compromisos presos, es defineixen les següents accions:

- Elaborar un qüestionari que fomenti la participació i doni veu a les persones grans en la configuració de la mateixa.
- Encarregar l'elaboració de la Carta de Drets i Deures de la gent Gran de Catalunya.
- Celebrar 5 Jornades territorials sobre la temàtica dels Drets i Deures de la gent gran.

Importància i significació de que es tracti d'una carta no sols de drets, sinó també de deures.

La direcció General d'Acció Cívica de la Generalitat de Catalunya es fa ressò d'aquest encàrrec i nomena un tècnic de la Fundació Pere Tarrés a partir d'un concurs públic per a l'elaboració de la Carta de drets i perquè faci un estudi previ, redacti un document de base perquè sigui treballat per diversos col·lectius.

Objectius del procés metodològic

Els objectius del procés metodològic d'elaboració del document es centren en que la carta ha de ser un document treballat des de la *participació activa*, tant de les *persones grans* de Catalunya com de la *societat civil*. És en aquest sentit que defineixen uns mecanismes de participació específics centrats en la *resposta a un qüestionari* sobre els drets i deures i en la participació a partir de *grups de discussió* a partir del primer esborrany (document per al debat).

La carta es construeix a partir d'un *procés de participació democràtica* i de *consens* amb la societat catalana, amb una participació destacada dels representants de la gent gran per tal de definir aquelles situacions específiques en les que cal ser més curosos pel que fa als drets de les persones grans.

És una carta centrada en la diversitat de situacions que una persona gran pot viure en la Catalunya actual, però posant l'accent en el dret a la *participació activa* i no centrant-nos específicament en les situacions de dependència.

La metodologia de participació es centra doncs en la dinàmica de cercar punts de debat i consens que ens permetin concienciar als propis participants sobre les raons, problemàtiques i aportacions que ens han de permetre definir quins drets són desitjables i quines responsabilitats cíviques hem de desenvolupar per tal de potenciar una societat per a totes les edats.

Dels documents recollits se'n escullen uns 50, de diferents nivells.

Es decideix que la carta s'estructuri seguint els principis sobre els drets de les persones d'edat definits per l'ONU:

- Nomenament d'un equip coordinador, amb el tècnic encarregat, una persona membre del Consell de la GG. de Catalunya i un tècnic del Departament de Benestar i Família.
- Es treballa el document amb representants de la GG. de tot Catalunya, representats d'altres grups d'edat, amb professionals, de la gerontologia, institucions universitàries, de serveis i altres.
- S'incorporen al document les aportacions rebudes i es fa la redacció final.
- El document final es aprova pel plenari del Consell de la GG de Catalunya. Se'n fa una presentació pública i es publica al DOGC.

Quina ha de ser la seva utilitat futura?

Quins mitjans cal emprar perquè aquests drets i deures siguin una realitat i no sols un bon desig?

Julio Pérez, Centre d'estudis Demogràfics

El marc demogràfic de l'envelliment i la nova vellesa

"El ponent edita un portal temàtic d'internet sobre el tema de l'envelliment demogràfic, amb molt diversa informació estadística, links i treballs escrits, tot de lliure accés, que amplien la presentació feta en aquesta taula rodona: <http://www.ced.uab.es/jperez> "

El nostre país presenta peculiaritats demogràfiques notables que condicionen tant el marc històric de les relacions entre les diferents edats com l'actual construcció social de la vellesa.

Per una banda, l'endarreriment de la transició demogràfica, especialment pel que fa al descens de la mortalitat infantil i a la transició epidemiològica, ha perpetuat fins fa poc temps estratègies socials i familiars adaptades, impròpies de països rics.

Per altra banda, la rapidesa de les millores, que ens situen actualment entre els països més avançats en esperança de vida, ha precipitat tots els canvis adaptatius conseqüents en els cicles de vida i en les relacions intergeneracionals. Un dels més importants és l'alliberació de les dones de l'ancestral prioritat de les tasques de reproducció. Altre és la irrupció de les edats madures i de la primera vellesa com a agents importants de benestar en les línies de filiació. El resultat de tot plegat és una molt radical i accelerada redistribució de funcions socials i familiars entre els sexes i les edats, molt marcada per la gran heterogeneïtat històrica de les generacions actualment presents a la nostra població i per la passivitat de les administracions públiques en matèria de suport a les famílies.

No és estrany, per tant, que la gerontologia i la sociologia de la vellesa visquin uns moments d'enfonsament de tòpics i d'obligada revisió conceptual a casa nostra. En aquesta intervenció s'aportarà un quadre general de les transformacions esmentades, i alguns suggeriments sobre la manera en que prefiguren i condicionen la vellesa o, millor dit, les diferents velleses emergents a Catalunya.